

Achtergrondinformatie Sport en Bewegen

Deze achtergrondinformatie is bedoeld om een discussie in de gemeenteraad over de kaders voor sport en bewegen te faciliteren. We hebben hierbij aangehaakt bij de trends op sport en bewegen landelijk zoals weergegeven in het 'trendscenario van de Sport Toekomstverkenning (STV)' (Rijksoverheid). De STV geeft een inschatting van de toekomstige ontwikkelingen van sport en bewegen tot 2030. In deze memo is vervolgens aangegeven hoe dat naar onze inschatting voor onze gemeente op dit moment geldt. De STV is voor de coronacrisis opgesteld. De mogelijke effecten van COVID-19 worden apart beschreven.

Vitale sport en beweegaanbieders

Volgens het landelijke trendscenario gaat het aandeel Nederlanders dat lid is van een sportvereniging dalen. De verwachting is dat in 2030 minder Nederlanders lid zijn van een sportvereniging. Daarnaast laat het een toename zien van individuele sporten of sporten in een zelfgeorganiseerde groep. Men wil flexibeler zijn. Deze mate van flexibiliteit zie je ook terug in het aantal vrijwilligers bij een sportvereniging. De verwachting is dat 'hoppen' tussen vrijwilligerstaken zal toenemen, waardoor het karakter van vrijwilligerswerk verandert. Tegelijkertijd is de verwachting dat ouderen langer fitter blijven en zouden zij dus langer actief kunnen zijn als vrijwilliger. Vanuit het trendscenario wordt daarentegen verwacht dat het aantal vitale verenigingen de komende jaren gelijk blijft. Een vitale vereniging is een vereniging die haar eigen organisatie op orde heeft, zorgt voor regulier sportaanbod en vervult daarnaast een brede maatschappelijke functie (Rijksoverheid).

Noordoostpolder

In Noordoostpolder beschikken we over een groot verenigingsleven. Ook in Noordoostpolder ontvangen we signalen over de toenemende druk. Ledenaantallen nemen af, maar ook de invulling van kader (trainers/vrijwilligerstaken) blijkt steeds lastiger. Tegelijkertijd zien we dat verenigingen hier goed op inspelen en in sommige gevallen samenwerking zoeken met andere verenigingen. Op dit moment ondersteunen we de verenigingen door verbinding te leggen naar de beweegcoaches van Carrefour, Sportservice Flevoland en de sportbonden. De beweegcoach van Carrefour biedt verenigingsondersteuning aan en ondersteunt de vereniging als zij vragen hebben over omgaan met speciale doelgroepen, het vinden van voldoende vrijwilligers etc. Zij staan zelf niet op het sportveld om trainingen te geven.

Eerder vastgesteld beleid/uitvoeringsplannen:

- Uitvoeringsplan Brede Regeling Combinatiefuncties 2018

Motorische vaardigheden bij kinderen

Tegenwoordig wordt minder buiten gespeeld door kinderen dan voorgaande jaren. Er is een toename te zien in passieve vrijetijdsbesteding, zoals gamen, computers en sociale media. Gemiddeld zitten jongeren 10,5 uur per dag. Hierdoor gaan de motorische vaardigheden (coördinatie, vaardigheid en techniek) achteruit, wat weer tot meer sportblessures kan leiden als zij starten met sport of bewegen (Rijksoverheid).

Noordoostpolder

In Noordoostpolder zijn hierover geen cijfers bekend. De verwachting is wel dat dit ook een toenemende trend is in Noordoostpolder. De beweegcoaches van Carrefour zetten in op het stimuleren van de motorische vaardigheden bij kinderen. Dit doen zij door het geven van gymlessen op basisscholen. Daarnaast ondersteunen zij de docenten bij het opstellen van gymlessen. Zij signaleren gedrag en risicofactoren bij kinderen en gaan hierover met de docent en eventueel de ouders in gesprek.

Eerder vastgesteld beleid/uitvoeringsplannen:

- Uitvoeringsplan Brede Regeling Combinatiefuncties 2018

Sportevenementen

Het bekijken of bezoeken van sportevenementen is populair. Jaarlijks vinden er in Nederland ongeveer 600 sportevenementen plaats. Dit aantal is zonder de reguliere competities. Het aantal van zowel kleine als grote evenementen zal naar verwachting toenemen. Vanuit citymarketing worden steeds meer evenementen gebruikt als bron van inkomsten voor de gemeente of regio (Rijksoverheid).

Noordoostpolder

Ook in Noordoostpolder worden regelmatig kleine en grote sportevenementen georganiseerd. Dit lijkt een stijgende trend te zijn. Er is eenmalige subsidie beschikbaar voor sportinitiatieven die inwoners van Noordoostpolder aanzetten tot bewegen. Daarnaast is via de perspectiefnota extra budget beschikbaar gekomen voor subsidies voor grotere sportevenementen. Hiervoor worden begin 2021 in samenwerking met de het beleidsterrein Gebiedspromotie richtlijnen opgesteld.

Eerder vastgesteld beleid/uitvoeringsplannen:

- Geen

Gezonde leefstijl

Uit het laatste gepubliceerde Nationaal Sportonderzoek (2016) blijkt dat het verbeteren van de gezondheid en conditie één van de belangrijkste motieven van Nederlanders is om te sporten. Opvallend is dat sporten voor de gezondheid toeneemt naar mate men ouder wordt, terwijl sporten voor het plezier en de prestatie afneemt (Rijksoverheid). Het aantal mensen dat individueel of in zelfgeorganiseerde groepen sport of beweegt, zal naar verwachting verder toenemen. Daarnaast zijn er veel technologische ontwikkelingen gaande, waardoor het voor mensen makkelijker wordt om persoonlijke sport- en beweegprestaties bij te houden en jezelf uit te dagen en te verbeteren. Denk hierbij aan apps die prestaties bijhouden en sporthorloges.

Sinds 2001 is het aandeel sportende Nederlanders niet noemenswaardig veranderd (Netwerk Kernindicatoren Sport en Bewegen 2017). Volgens het trendscenario zal dit in de toekomst ook niet gaan gebeuren. De sportdeelname zal per saldo gelijk blijven. Enerzijds zullen vergrijzing en migratie leiden tot lagere sportdeelname, maar anderzijds is de verwachting dat de senioren in de toekomst meer en langer zullen blijven sporten dan de huidige senioren. Daarnaast blijft de aandacht voor een gezonde leefstijl groeien (Rijksoverheid).

Noordoostpolder

Bijna 60% van de inwoners van de Noordoostpolder (19 – 64 jaar) voldeed in 2016 aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)¹. De Noordoostpolder scoort hiermee beter dan gemiddeld in Flevoland (53%) (GGD Flevoland, 2016). Van dezelfde doelgroep voldoet 19% in Noordoostpolder aan de fitnorm¹. In Flevoland is dit 17% en in Nederland is dit 21%.

In Noordoostpolder sport 42% van de jongeren minstens zeven uur per week ten opzichte van 39% in Flevoland. Onder sporten valt sporten in vrije tijd, maar ook gymlessen of sporten bij een vereniging. Van de jongeren in de Noordoostpolder sport 71% wekelijks bij een sportvereniging, sportschool of club. In Flevoland is dit percentage 66% (GGD Flevoland, 2019).

In Noordoostpolder zetten we in op het stimuleren van een gezonde leefstijl door deel te nemen aan JOGG – Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst. JOGG richt zich op kinderen en de verschillende omgevingen van het kind. Daarnaast zet een van de beweegcoaches in op het stimuleren van een gezonde leefstijl bij de oudere doelgroep. Bij het stimuleren van een gezonde leefstijl van inwoners in Noordoostpolder is een verbinding te leggen met het beleid sociaal domein (en de deelplannen jeugd, WMO/Volksgezondheid) armoede en schulddienstverlening.

Eerder vastgesteld beleid/uitvoeringsplannen:

- JOGG – Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst, 2019
- Uitvoeringsplan Brede Regeling Combinatiefuncties 2018
- Beleidsplan Sociaal Domein 2015-2018
- Geactualiseerd beleidsplan Jeugd, 2019
- Deelplan WMO 2015-2018

Voetnoten:

1. *NNGB: Volwassenen voldoen aan de NNGB als zij op minimaal vijf dagen per week minstens een half uur matig intensief lichamelijke actief zijn (stevig doorlopen, fietsen of tuinieren).*
2. *Fitnorm: deze richtlijn is voor volwassenen en senioren gelijk en vereist tenminste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve lichamelijke activiteit.*

Sportaccommodaties

Nederland beschikt over een zeer rijke sportinfrastructuur: ons land telt ruim 22.000 sportaccommodaties, variërend van sportzalen tot zwembaden en van voetbalvelden tot ijsbanen. Van de €1,2 miljard die gemeenten jaarlijks uitgeven aan sport, wordt circa 85% besteed aan sportaccommodaties – die voor een groot deel uit de jaren zeventig en tachtig stammen. Dit levert hoge energierekeningen op voor sportclubs en gemeenten. De huidige tijd vraagt dat accommodaties duurzaam en functioneel gebouwd en gebruikt worden, rekening houdend met het feit dat de manier waarop we sporten is veranderd.

Ook de aandacht voor een beweegvriendelijke omgeving valt onder duurzaamheid. Onder een beweegvriendelijke omgeving wordt verstaan een omgeving die gelegenheid geeft tot sport, spel, actieve recreatie en actief transport (fietsen en lopen). Hierbij gaat het om het bereikbaar en toegankelijk maken van een groene leefomgeving, een drempelloze en aantrekkelijke beweeginfrastructuur en het verhogen van de bereikbaarheid per fiets en te voet. De toename van individuele en zelfgeorganiseerde sporten kan impact hebben op de inrichting van de openbare ruimte. De veronderstelling is dat een beweegvriendelijke omgeving bijdraagt aan meer sporten en bewegen.

Noordoostpolder

De sportaccommodaties zijn op orde en zijn ingericht op de breedtesport. Noordoostpolder heeft geen topsportaccommodaties. Uit een benchmark blijkt dat de huurlasten voor sportaccommodaties in Noordoostpolder gemiddeld lager liggen dan in andere gemeenten. We wijzen sportverenigingen op de mogelijkheden van verduurzaming en leggen verbindingen met provinciale en landelijke mogelijkheden. Daarnaast stimuleren we initiatieven die inzetten op beweging in de openbare ruimte. Daar is subsidie voor beschikbaar. Er is op dit moment nog geen directe link met stedenbouw/wijkvernieuwing en de rol van sport en bewegen.

Eerder vastgesteld beleid/uitvoeringsplannen:

- Masterplan sportaccommodaties, 2009
- Voorzien in vastgoed, 2017

Mogelijke effecten van COVID19?

In maart 2020 werd ook de sport stilgelegd vanwege corona. In mei kon er voorzichtig weer gesport worden door jeugd en in juni/juli ook weer door volwassenen. Halverwege oktober 2020 werd de competitie voor amateursport stilgelegd en werd het trainen weer beperkt. De jeugd kon nog 'normaal' doortrainen, maar voor 18+ werden beperkingen opgelegd. De coronacrisis vraagt om veel flexibiliteit en aanpassingsvermogen van de sportaanbieders.

Het effect van de coronacrisis is nog niet geheel zichtbaar, maar mogelijke effecten zijn:

- Een afname van de vitaliteit van de vereniging. De financiële gezonde positie van sportaanbieders kan afnemen door gemiste (kantine)inkomsten en doorlopende lasten (teamgelden/huur/trainerskosten). Vanuit het ministerie Volksgezondheid, Welzijn en Sport en gemeente Noordoostpolder zijn steunpakketten voor de sport. Hiermee kunnen financiële tegenvallers (gedeeltelijk) worden opgelost.
- Kans op afname van het ledenaantal. Doordat er lange tijd niet of gedeeltelijk gesport kan worden bij de vereniging is er een kans dat leden zich afmelden bij de vereniging.
- Tegelijkertijd zien we dat verenigingen hun uiterste best doen om aangepast sport- en beweegaanbod te maken om leden te behouden. Nieuw sport- en beweegaanbod wordt ontwikkeld. Nieuwe vormen van lidmaatschap, aangepaste trainingen en competities wordt mogelijk versneld ingevoerd.
- Het vinden van sponsors voor verenigingen en evenementen blijft een uitdaging. Ook het bedrijfsleven is getroffen door de crisis, waardoor het wellicht lastiger wordt om sponsors te vinden voor verenigingen/evenementen.
- Een toename van individueel buiten sporten.

Bronvermelding

GGD Flevoland. (2016). *Tabellenboek Volwassenen- en seniorenenquête 2016*. Opgeroepen op Augustus 7, 2020, van Een gezonder Flevoland: https://www.eengezonderflevoland.nl/wp-content/uploads/2019/04/2016_Tabellenboek-gezondheidsmonitor.pdf

GGD Flevoland. (2019, oktober). *Tabellenboek Jij en je gezondheid 2018-2019*. Opgeroepen op augustus 7, 2020, van Een Gezonder Flevoland: <https://www.eengezonderflevoland.nl/wp-content/uploads/2019/10/Tabellenboek-JEJG-2018-2019.pdf>

Rijksoverheid. (sd). *Sport en bewegen in cijfers*. Opgeroepen op augustus 7, 2020, van Trendscenario: <https://www.sportenbewegenincijfers.nl/toekomstverkenning/trendscenario>